

Bilag

Dato: 12-05-2023

Udfordringer på it-området i politiet og igangsatte tiltag

Rigspolitiet orienterer hermed om væsentlige og tiltagende eksekveringsudfordringer på it-området i politiet. Samtidig orienteres der om de igangsatte tiltag til håndtering af udfordringerne. Forligskredsen bag flerårsaftalen er orienteret ifm. forligskredsmødet den 9. maj 2023. Plancherne til mødet er vedlagt.

It-området i politiet

Rigspolitets Koncern IT udvikler, drifter og vedligeholder den administrative og operative it-understøttelse i politiet og den lokale anklagemyndighed. Koncern IT sikrer stabil drift og vedligehold af ca. 450 it-systemer, heriblandt samfunds- og forretningskritiske systemer. Samtidig foretages den it-mæssige udvikling og videreudvikling af eksisterende og nye løsninger. Politiet har en omfattende it-udviklingsportefølje bestående aktuelt af ca. 83 projekter. Hovedparten har ophæng i politiske aftaler, lovgivning, EU-implementeringskrav mv.

Politiet har bl.a. en række store og komplekse it-udviklingsprojekter, som er forretningskritiske for politiet og det samlede danske beredskab. Det gælder fx projektet om et nyt 112 og anskaffelse af en ny landsdækkende disponeringsplatform (POL-DISP) til styring af beredskabet i dansk politi. På porteføljen er samtidig projekter vedr. implementering af ny EU-lovgivning, fx Schengen-projekterne, der samlet skal sikre dansk efterlevelse af EU-Schengenforordningerne om styrket og effektiv grænsekontrol ved EU's ydre grænser.

Udfordringer på it-området

Rigspolitiet har konstateret væsentlige og tiltagende udfordringer med at eksekvere på den omfattende it-udviklingsportefølje. Politiets udfordringer på it-området har en lang række både strukturelle og komplekse årsager.

Bl.a. er kravene til dansk politi på it-området over de seneste år vokset i størrelse og kompleksitet i en sådan grad, at der ikke kan leveres tiltrækkelig it-udvikling til håndtering heraf. Der er en væsentlig ubalance mellem operative, politiske og lovgivningsmæssige krav til it-udvikling og den kapacitet, der er tilgængelig. Rigspolitiet mangler bl.a. specialiserede it-kompetencer, som skaber flaskehalse i it-udviklingen. Rekruttering er samtidig særdeles vanskelig i det nuværende jobmarked med hård konkurrence om it-kompetencer. Dertil hører en høj grad af kompleksitet i porteføljen og nye krav til teknologier, it-sikkerhed mv., som nødvendiggør et højere it-modenhedsniveau samt mere effektiv styring og it-governance end hidtil.

Samtidig hæmmes it-udviklingen af, at en række af politiets mest kritiske it-systemer er baseret på gammel it-arkitektur og teknologier, såkaldt legacy, som vanskeliggør implementeringen af ny teknologi. Legacyudfordringen medfører i politiet en række af de samme udfordringer, som andre større myndigheder med gamle it-systemer oplever. Derudover har politiet i omfang, kompleksitet og kritikalitet store

udfordringer med teknisk gæld og manglende vedligehold i politiets it-infrastruktur, som bl.a. er blevet kortlagt med analysen af en mulig fusion mellem dele af Rigspolitiets Koncern IT og Statens IT. Det er afgørende for udviklingen af it-området i politiet de kommende mange år, at it-infrastrukturen moderniseres, og legacyudfordringen håndteres, så der kan understøttes en mere effektiv eksekvering på it-udviklingen fremadrettet, og så der kan sikres en fortsat stabil drift og sikkerhed i de forretnings- og samfundskritiske it-systemer i dansk politi.

Konsekvenser

Udfordringerne på it-området medfører væsentlige forsinkelser og fordyrelser i udviklingen af nye it-løsninger. Blandt eksempler herpå er etablering af et nyt våbenregister, POL-DISP og anskaffelsen af en ny multimedieplatform (POLMedia) til lagring af store mængder data. Disse projekter er blevet væsentligt forsinket og fordyret de seneste år, bl.a. pga. de aktuelle udfordringer på it-området, og der er senest konstateret forventede yderligere fordyrelser og forsinkelser på POL-DISP og POLMedia, som Finansudvalget er orienteret om.

Udfordringerne er aktuelt af så betydeligt et omfang, at Rigspolitiet ikke kan levere fornøden fremdrift bl.a. på politisk aftalte initiativer, inkl. initiativer i flerårsaftalen for 2021-2023, eller overholdelse af regler bl.a. i udbudsloven og på databeskyttelsesområdet. Det blev med flerårsaftalen for 2021-2023 aftalt, at der skulle ske en omfattende modernisering af politiets it-understøttelse. En modernisering, som Rigspolitiet i den nuværende situation ikke er i stand til at levere som forudsat i flerårsaftalen.

Politiets eksekverings- og legacyudfordringer på it-området skaber problemer med overholdelse af gældende regler og lovgivning på udbuds- og databeskyttelsesområdet. Bl.a. har den manglende gennemførelse af flere af initiativerne i flerårsaftalens it-moderniseringsspor konsekvenser for politiets evne til bl.a. at gennemføre leverancer, der var tiltænkt til at rette op på databeskyttelsesmæssige udfordringer (fx logning, sletteregler og håndtering af følsomme data). Det drejer sig bl.a. om udfordringer, som fremgik af datahåndteringsundersøgelsen. Complianceudfordringerne på databeskyttelsesområdet har været erkendt igennem flere år og vurderes ikke at medføre stor risiko for databrud. Initiativerne er fortsat af høj prioritet, men politiet kan ikke for nuværende gennemføre initiativerne, da de systemmæssige forudsætninger samt de strategiske rammer for opstart ikke er til stede.

På udbudsområdet har politiet ligeledes problemer med at overholde gældende regler og lovgivning som følge af eksekverings- og legacyudfordringerne på it-området. Som eksempel har politiet en legacyportefølje på 21 it-systemer, som drives, vedligeholdes og videreudvikles af DXC Technology, og hvor kontrakten ikke har været i udbud. En stor del af systemerne er udviklet for mere end 30-40 år siden, og før udbudsloven er trådt i kraft. Der er arbejdet med udbud i flere omgange uden, at systemerne er kommet i drift på en ny udbudt kontrakt. Politiet gennemførte et udbud i 2017 og indgik på baggrund heraf kontrakt med en ny leverandør i februar 2018. Kontrakten blev dog ophævet i februar 2019, da det efter den indledende afklaringsfase stod klart, at en transition ikke kunne lade sig gøre inden for det tilbudte. Rigspolitiet er i gang med et fornyet udbud mhp. lovliggørelse af

kontrakten. Øvrige udfordringer skyldes bl.a. mangel på specialiserede it-ressourcer, som både indgår i udarbejdelse af kravspecifikationer ved udbud og samtidig indgår i bl.a. de store it-udviklingsprojekter. Rigspolitiet har eksempelvis kontrakter, som er udløbet, og som ikke er blevet genudbudt rettidigt iht. gældende regler og lovgivning. Det gælder eksempelvis den nuværende it-support af selvbetjeningsløsningen Digital Straffeattest, som anvendes af borgere til at få en udskrift af deres straffeattest via egen pc. Løsningen skal genudbydes, men er blevet forlænget, uden at der er blevet gennemført et nyt udbud, pga. mangel på it-kompetencer i Rigspolitiet.

Der har i flere år været fokus på styrkelse af politiets udbudscompliance, og der er som resultat sket en styrkelse heraf. I lyset af bl.a. eksekveringsudfordringerne er der imidlertid fortsat problemer hermed, og politiet vil fortsat have stort fokus på at styrke compliance på både udbuds- og databeskyttelsesområdet fremadrettet. Styrket compliance indgår således som et særskilt indsatsområde. Det forventes imidlertid, at Rigspolitiet som følge af eksekverings- og legacyudfordringerne fortsat vil have problemer hermed i de kommende år. Udfordringerne og konkrete eksempler herpå er nærmere beskrevet i den vedlagte præsentation til forligskredsen.

Indsatsområder i Rigspolitiet

Udfordringerne på it-området i politiet påkræver et langvarigt og vedvarende fokus de kommende år. Den samlede modernisering af politiets it er en kompleks såvel som tidskrævende proces forbundet med risici, men samtidig nødvendig for en sikker og moderne it-understøttelse i politiet fremover. Rigspolitiet har defineret fire indsatsområder og tilhørende forandringsinitiativer, som tilsammen skal levere 1) styrket eksekvering, 2) reduktion af teknisk gæld, 3) håndtering af legacy-udfordringer samt 4) styrket compliance. Forandringsinitiativerne skal over de kommende 5-10 år bidrage til at sikre, at Rigspolitiet i fremtiden i højere grad kan levere it-udvikling til opfyldelse af de operative, politiske og lovgivningsmæssige krav.

Der er store usikkerheder forbundet med forandringsinitiativerne, som er under nærmere afklaring fsva indhold, finansiering og ressourcetræk. Der er i 2022 tiltrådt en ny ledelse i Koncern IT, og der er gennemført organisationsændringer, som har tilført yderligere ledelseskraft. Den nye ledelse vil de første 1-2 år fokusere på målsætningen om, at der skabes fremdrift i de prioriterede it-udviklingsprojekter i politiet, og at den tekniske gæld formindskes væsentligt samtidig med, at der fastsættes en retning for moderniseringen af systemporteføljen. Om 3-4 år er målsætningen, at den mest kritiske, forældede infrastruktur er udskiftet, og at de første moderniseringer af legacyporteføljen er sat i gang. Over årene skabes rammerne for en moderne, udviklingsorienteret og professionel it-organisation, hvor der frigives mere kapacitet til udvikling, så det bliver lettere at implementere ny it i politiet i fremtiden samtidig med, at der leveres på øvrige mindre opgaver og den fortløbende drift og vedligehold af politiets systemer. Der vil samtidig løbende være fokus på at højne compliance.

Prioritering i politiets it-udviklingsportefølje

Der er et helt afgørende behov for på kort sigt at rette op på ubalancen i politiets it-udviklingsportefølje for at sikre en mere realistisk balance mellem tilgængelig

kapacitet og omfanget af projekter. Derfor er der i Rigspolitiet, som ét af de igangsatte forandringsinitiativer inden for indsatsområdet om styrket eksekvering, i 1. kvartal 2023 foretaget en prioritering i porteføljen inden for politiets kapacitetsrammer. Dette med henblik på at understøtte, at politiet kan levere fremdrift på de aktuelt højest prioriterede projekter og for at tydeliggøre, hvor politiet ikke kan levere som forudsat i lyset af den nuværende situation.

Som led i replanlægningen har Rigspolitiet prioriteret opfyldelse af Danmarks EU-Schengenforpligtelser, øget anvendelse af automatisk nummerpladegenkendelse (ANPG) samt systemer af særlig forretningskritisk karakter, bl.a. et nyt 112, disponeringsplatformen POL-DISP, multimedieplatformen POLMedia, en ny klassificeret it-plattform samt genudbud af fingeraftrykssystemet AFIS og ANPG. Samtidig prioriteres systemer, som er langt i deres udvikling, og hvor der ved nedprioritering vil være en stor straksafskrivning. Endvidere prioriteres de teknologiprojekter, som udgør en forudsætning for politiets it-udvikling nu og i fremtiden. Samtidig vil der fremadrettet være fokus på at sikre kapacitet til løbende at løfte mindre it-indsatser ved siden af de store projekter for at skabe en løbende fremdrift og styrkelse af politiets it-værktøjer.

Det er samtidig i regi af replanlægningen vurderet nødvendigt at udskyde og nedlukke en række af politiets it-udviklingsprojekter, som ikke kan gennemføres aktuelt inden for kapacitetsrammen. Nedlukningerne og udskydelserne skal bidrage til at nedbringe kompleksiteten i porteføljen og skabe forudsætninger for større fremdrift i de prioriterede projekter fremover. Der lukkes ikke forretningskritiske projekter eller projekter, som vil indebære større straksafskrivninger.

Samtidig har Rigspolitiet identificeret en række projekter, som foreløbigt må udskydes i lyset af den nuværende situation. Blandt de projekter, der udskydes er bl.a. forsøg med rødlyskontrol og forenklet digital forkyndelse. Samtidig udskydes udvalgte genudbud af kontrakter, som enten er udløbet eller står over for snarligt udløb. Rigspolitiet vil som følge heraf få flere kontrakter, der ikke er blevet udbudt iht. gældende regler i udbudsloven. Rigspolitiet har vurderet det nødvendigt at foretage denne prioritering for at skabe forudsætninger for fremdrift i de højest prioriterede, heriblandt forretningskritiske, projekter.

De udskudte projekter, heriblandt projekter med complianceophæng, vil blive prioriteret og gennemført i takt med, at kapaciteten tilvejebringes. Det er vurderet, at der tidligst kan påbegyndes prioritering af yderligere projekter til gennemførelse fra 2024, og at det samlet set vurderes at tage ca. fire til syv år, før Rigspolitiet har gennemført alle de udskudte projekter. Dette under forudsætning af, at eksekveringsevnen og kapaciteten øges som forventet, at der ikke indtræffer væsentlige forsinkelser i de prioriterede projekter, og at der ikke i perioden låses en væsentlig del af kapaciteten til nyttilkomne projekter.

En gennemførelse af de prioriterede projekter vurderes i henhold til kapacitetsrammen at være udfordret og behæftet med væsentlige risici. Samtidig er det i Rigspolitiet ikke vurderet muligt at foretage yderligere nedprioriteringer blandt de prioriterede projekter. Det understreges, at resultaterne af replanlægningen er et øjebliksbillede, og at der kontinuerligt sker udviklinger i og omkring projekterne, som

kan give anledning til fornyet prioritering. Dette håndteres i den løbende porteføljestyring i Rigspolitiet. Der må således i gennemførelsen af de prioriterede projekter forventes forsinkelser, som kan få konsekvenser for den øvrige portefølje. Der kan ligeledes ved behov for opstart af nytilkomne projekter i porteføljen være behov for yderligere udskydelse af hidtil udskudte projekter. Det vurderes i den forbindelse afgørende at minimere tilgangen af nye it-ressourcekrævende projekter i politiet i en længere årrække, så balancen i porteføljen kan opretholdes.

Bilag. Præsentation til forligskredsen bag flerårsaftalen for politi og anklagemyndigheden 2021-2023 og oversigt over politiets it-udviklingsportefølje.